فصلنامه پژوهش های سیاسی و بین المللی، دوره ۱۶، شماره ۶۲،
شماره پیاپی (۶۲)، بهار ۱٤۰٤، ص ۷۷ ـ ٥٤

مقاله پژوهشی

تحلیل مضمون بیانات شهید سید حسن نصرالله پیرامون عملیات طوفان‌الاقصی

امیرحسام هاشمی*[۱] و حمید رضا دهقان نیری [۲]

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۱۰ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۲/۰۹

چکیده: عملیات طوفان‌الاقصی یکی از مهم‌ترین رویدادهای منطقه‌ای در سال‌های اخیر و نبردی سرنوشت‌ساز میان نیروهای فلسطینی و ارتش اسرائیل از زمان تأسیس این رژیم جعلی بود که در تاریخ هفتم اکتبر سال ۲۰۲۳ میلادی به وقوع پیوست. این عملیات که به صورت خودجوش و با رعایت اصل غافلگیری و محرمانگی توسط جنبش حماس صورت گرفت، مسئله‌ی فلسطین و قدس شریف را مجدداً بر سر زبان‌ها انداخت و افکار عمومی دنیا را به خود جلب نمود. در این میان، سخنان دبیرکل فقید حزب‌الله لبنان پیرامون این عملیات همچون گذشته مسیر پیش‌روی جریان مقاومت را روشن کرد و سیاست‌های هدفمند رسانه‌های دشمن را تا حدود زیادی خنثی نمود. هدف پژوهش حاضر، تحلیل و بررسی بیانات شهید سید حسن نصرالله پیرامون عملیات هفتم اکتبر و کشف مضامین موجود در آن می‌باشد. سخنان ایشان از سایت اینترنتی المَنار و پایگاه مجازی مقاومت اسلامی لبنان گردآوری شده است. روش این پژوهش، تحلیل مضمون می‌باشد و برای تحلیل داده‌ها و ترسیم شبکه‌ی مضامین ارتباطی از بیانات این شهید والامقام، از نرم‌افزار کامپیوتری MAXQDA استفاده شده است. نتایج حاصل از تحقیق نشان داد؛ عملیات طوفان‌الاقصی دارای زمینه‌ها و بسترهایی بود که انباشت آن‌ها بر روی هم، حماس را وادار به انجام این عملیات نمود. همچنین این نبرد که به صورت محرمانه، غافلگیرانه و مستقل انجام شد، با واردکردن ضربه‌ای جبران‌ناپذیر به کالبد رژیم صهیونیستی، آثار و نتایج غیرقابل‌انکاری را به بار آورد که به دنبال آن، چهره و نظم کنونی منطقه دچار تغییر خواهد شد.

واژگان اصلی: تحلیل مضمون، جنبش حماس، شهید نصرالله، طوفان‌الاقصی، مکس کیو دی ای.

[۱] . دانشجوی کارشناسی‌ارشد پیوسته، معارف اسلامی و علوم سیاسی، دانشگاه امام صادق (ع)، تهران، ایران.
(نویسنده مسئول) Amirhesamhashemi513@gmail.com

[۲] . عضو هیئت علمی، مرکز آموزش زبان، دانشگاه امام صادق (ع)، تهران، ایران.h.dehghan@isu.ac.ir

مقدمه

عملیات طوفان‌الاقصی که در روز ۷ اکتبر سال ۲۰۲۳ میلادی به وقوع پیوست، نتیجه‌ی سال‌ها حبسی بود که مردم غزه تحت فشار بی‌رحمانه‌ی رژیم صهیونیستی تجربه کـرده بودنـد. شـهر غزه از شمال و جنوب و شرق و غرب در محاصره‌ی صهیونیست‌ها قرار داشت و مـردم غـزه در طول سال‌های متوالی محدودیت‌هـای بسـیار و مشـکلات متعـدد اقتصـادی و معیشـتی را تحمل می‌کردند. در پی این عملیات، ابتـدا نیروهـای حمـاس بـرای تقابـل بـا ادامـه‌ی رونـد اشغالگری رژیم صهیونیستی، قسمت‌هایی از سرزمین‌های اشغالی را بـا راکـت مـورد اصـابت قرار دادند و پس از آن به صورت زمینی وارد سرزمین‌های اشغالی شدند. گفته می‌شود در این عملیات، بیش از ۱۴۰۰ اسرائیلی کشته و حدود ۳۰۰۰ نفر مجروح شدند. ایـن نبـرد شکسـتی بی‌سابقه برای اسرائیل ارزیابی شد؛ زیرا معادلات قدرت در خاورمیانه را دچار تغییر کرد. قابل ذکراست اگر عملیات طوفان الاقصی در این مقطع زمانی صورت نمی‌گرفـت، اسـرائیل قصـد داشت یک جنگ همه‌جانبه و ویرانگر را علیه حماس و مردم فلسـطین آغـاز کنـد، و در ایـن صورت حماس دیگر برگ‌برنده یا گروگان‌هـایی را بـرای اعمـال فشـار بـر رژیـم در اختیـار نداشت. از این جهت می‌توان گفت طوفان‌الاقصی در زمانی مناسب انجام شد، زیرا تأخیـر در انجام این عملیات، رژیم اسرائیل را در موقعیتی به مراتب برتر از وضعیت کنونی قرار مـی‌داد. ضربه‌ی واردشده بر پیکرهٔ اسرائیل که به تعبیر رهبر انقلاب شکستی غیر قابل تـرمیم بـود، بـه نوعی آغازی بر پایان فرایند حیات رژیم صهیونیستی تلقی می‌شود، به طوری که از آن به بعـد گروه‌های مقاومت مصمم‌تر و با اراده‌تر از گذشته ضربات مهلک خود را بر کالبـد ایـن رژیـم منحوس وارد نمودند. علی‌رغم اینکه پس از عملیات مذکور، رژیم صهیونیستی در پـی کشـف سرنخ‌های آن در خارج از مرزهای فلسطین و به دست دیگر گروه‌هـای مقاومـت مـی‌گشـت، طراحی و اجرای این حمله منحصر به جنبش حماس بود و کادر فرمانـدهی و نیروهـای ایـن جنبش با انجام این عملیات، بلوغ فکری و عملیاتی خود را به نحـو احسـن در برابـر دیـدگان دنیا به نمایش گذاشتند. فارغ از بررسی ابعاد نظامی و استراتژیک این نبرد، نکته شـایان توجـه این است که بعد از وقوع این عملیات، مسأله فلسطین که در حال فراموشی و مهجوریت بـود، دوباره نزد افکار عمومی جهان احیاء شد و سرآمد اغلب منابع خبری دنیا گردید. همچنین این رویداد به افزایش موج حمایت منطقه‌ای و جهانی به نفع فلسطین انجامید، به گونه‌ای که مردم

آزاده دنیا نه تنها حماس را به دلیل واردکردن تلفات سنگین به رژیم صهیونیستی محکوم نکردند، بلکه این اقدام را دفاعی مشروع از خاک و حقوق مردم فلسطین دانسته و آن را ارج نهادند. نکته‌ی مهم دیگر، حمایت همه‌جانبه محور مقاومت و فرماندهان آن از عملیات مستقل نیروهای حماس بود که حکایت از انسجام درونی و همبستگی میان گروه‌های جهادی در سطح منطقه داشت.در این میان، حزب‌الله لبنان که یکی از جنبش‌های جهادی و مردمی منطقه است، به پشتیبانی از مردم مظلوم غزه و با هدف تکمیل اقدام جنبش حماس در عملیات طوفان‌الاقصی، پس از مدت اندکی علیه رژیم صهیونیستی وارد عملیات نظامی شد. شهید سیدحسن نصرالله دبیرکل فقید حزب‌الله لبنان نیز که سابقه جهاد و مقاومتی طولانی علیه جبهه‌ی استکبار به ویژه رژیم صهیونیستی داشت، ضمن اعلام حمایت از اقدام جنبش حماس، تاآخر عمر شریف خود با سخنانش به روشنگری و تبیین پیرامون این عملیات مهم پرداخت. سخنان شهید نصرالله طی حدود یک سال پس از طوفان‌الاقصی از این جهت اهمیت دارد که افکار عمومی دنیا به ویژه جهان عرب نیاز به تبیین، راهنمایی و راهبری توسط یک سخنران از سنخ خود مجاهدین داشت. ویژگی‌های شخصی سید مقاومت نظیر شجاعت، قدرت بیان، تناسب وعده با رفتار، تحلیل دقیق میدان و دشمن، تکیه بر اراده‌ی نیروهای مقاومت حزب‌الله، عبرت‌گرفتن از تجارب جنگی سابق و در نهایت الگوگیری ایشان از نهضت عاشورا و انقلاب اسلامی ایران، از او شخصیتی تحلیل‌گر و رهبری کاریزماتیک ساخته بود که می‌توانست ابعاد این عملیات را بهتر از هر جریان یا فرد دیگری در این بازه‌ی تاریخی تبیین و تشریح نماید. با این توضیحات، هدف نوشتار پیش‌رو بررسی و واکاوی بیانات و خطابه‌های رسمی دبیرکل فقید حزب‌الله پیرامون عملیات طوفان‌الاقصی و کشف مضامین موجود در آن می‌باشد. پرسش اصلی و کلیدی پژوهش حاضر نیز آن است که این شهید بزرگوار، از چه تعابیر و سخنانی برای توصیف و تحلیل عملیات هفتم اکتبر استفاده کرد و چه زمینه‌ها، ویژگی‌ها، دلایل و پیامدهایی را برای آن متصور شده بود؟

پیشینه پژوهش

درباره‌ی عملیات طوفان‌الاقصی و تحلیل نتایج و پیامدهای منطقه‌ای آن، برخی پژوهش‌ها و مطالعات صورت گرفته است. در ذیل تلاش می‌شود تا ضمن بررسی و تبیین مهم‌ترین پژوهش‌های انجام‌شده، تمایز و نوآوری پژوهش حاضر نیز مشخص گردد.

-

محمدی منفرد، حسن در مقاله‌ی "بررسی نتایج عملیات طوفان‌الاقصی براساس دکترین نظامی رژیم صهیونیستی" نوشته است: «عملیات طوفان الاقصی، زمین لرزه راهبردی را به وجودآورد که ارتش رژیم صهیونیستی و دکترین آن را تا حد زیادی تکان داد و مجموعه ای از سؤالات را در مورد استراتژی‌های آینده، برانگیخت. این تحقیق در پی پاسخ به این پرسش می‌باشد که ارزیابی عملیات طوفان‌الاقصی بر اساس اصول نظامی رژیم صهیونیستی به چه صورت می‌باشد؟ این مقاله ضمن ارائه تصویری از توانمندی نظامی رژیم صهیونیستی، به این نتیجه رسیده است که رژیم صهیونیستی در هر چهار اصل دکترین نظامی خود شکست خورده است.» (محمدی منفرد، ۱۴۰۲: ۲۰۱-۱۷۳)

- نوازنی، رحمان و صیادی‌نژاد، روح‌الله در مقاله‌ای موسوم به "تحلیل سبک شناسی انتقادی سخنرانی طوفان الاقصی سیدحسن نصرالله بر اساس تقابل و ترادف‌های ایدئولوژیکی لسلی جفریز"، با هدف تبیین تقابل و ترادف‌های ایدئولوژیکی در سخنان دبیرکل حزب الله لبنان که به‌مناسبت عملیات طوفان‌الأقصی در روز سوم نوامبر ۲۰۲۳ ایراد شد، تحقیق مذکور را انجام داده‌اند. نتایج پژوهش اعلام می‌دارد که بررسی روابط مفهومی در ساختار متنی تقابل‌ها و ترادف‌های سخنان نصرالله در پی ارائهٔ مقوله‌های جهان‌بینانه است. انواع تقابل‌های شناختی موجود در متن نیز درصدد تقابل با جنگ روایت‌هاست و هم‌چنین ترادف‌ها در پی ایجاد جهان‌بینی مشترک جامعه در مبارزه با رژیم اشغال‌گر می‌باشد. (نوازنی و صیادی‌نژاد، ۱۴۰۳: ۴۴-۲۳)

- مقومی، امیررضا نیز در پژوهشی موسوم به "واکاوی پیامدهای طوفان‌الاقصی بر امنیت ملی رژیم صهیونیستی" نوشته است: «عملیات طوفان‌الاقصی را می‌توان بزرگ‌ترین، مهم‌ترین و پرثمرترین عملیات گروه‌های فلسطینی علیه رژیم صهیونیستی در طول ۷۵ سال اخیر دانست که نه‌تنها معادلات امنیتی زیر منطقهٔ شامات، بلکه معماری امنیتی-سیاسی کل منطقهٔ غرب آسیا را متحول کرده است. طوفان الاقصی، شکست امنیتی بزرگی برای رژیمی به‌حساب می‌آید که در شکوه داشتن دستگاه امنیتی و نظامی شکست‌ناپذیر غوطه‌ور شده بود و چنین امری به نوبه‌ی خود، بسیاری از برساخت‌هایی که در مورد

رژیم صهیونیستی شکل گرفته بود را تغییر خواهد داد.» (مقومی، ۱۴۰۳: ۴۸-۹)

- رکابیان، رشید و همکاران در پژوهش با عنوان "طوفان الاقصی و تاثیر آن بر بحران امنیتی و سیاسی اسرائیل" گفته‌اند: «عملیات طوفان‌الاقصی علیه رژیم اشغالگر صهیونیستی، به نوعی بعد از تنش‌های اخیر خاورمیانه یک بحران امنیتی و سیاسی قابل توجهی برای رژیم غاصب اسرائیل محسوب می‌شود. نتایج این پژوهش اعلام می‌دارد که طوفان الاقصی باعث بحران های زیادی بر پیکره رژیم صهیونیستی از قبیل بحران سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و امنیتی شده است. در مقابل کشورهای عضو محور مقاومت نیز با ایجاد همگرایی در صدد تقویت همکاری های خود در بعد نظامی، سیاسی وامنیتی برآمده‌اند. (رکابیان و همکاران، ۱۴۰۳: ۱۳۹-۱۱۷)

- طاهری، حسن و نعیم‌آبادی، وحیده در مقالهٔ "عملیات طوفان الاقصی از منظر آیت الله خامنه‌ای" به تبیین مواضع رهبر انقلاب اسلامی در مورد مسئله فلسطین به مناسبت های مختلف در برنامه های مختلفی پرداختند. این تحقیق با هدف استخراج و تحلیل مضامین موجود در بیانات رهبر جمهوری اسلامی ایران آیتا... خامنه‌ای در مهر ماه تا آذرماه ۱۴۰۲ با محوریت عملیات طوفان الاقصی، با روش تحلیل مضمون، انجام شده‌است. نتایج بدست آمده نشان‌دهنده مضامین به کاررفته در بیانات آیت‌الله سید علی خامنه‌ای پیرامون رژیم صهیونیستی، تاکتیک‌ها و جنایات، عملیات نظامی فلسطینی‌ها و شکست غیرقابل ترمیم رژیم صهیونیستی می‌باشد. (طاهری و نعیم‌آبادی، ۱۴۰۳: ۳۸۰-۳۵۸)

همانطور که گذشت، عمده پژوهش‌ها و مطالعات انجام‌شده، مربوط به تأثیر عملیات طوفان‌الاقصی بر وضعیت رژیم اشغالگر صهیونیستی و پیامدهای منطقه‌ای آن بوده است. همچنین تحقیق آقایان نوازنی و صیادی‌نژاد که با رویکرد سبک‌شناسی انتقادی سخنان شهید نصرالله دربارهٔ این عملیات صورت گرفته است، صرفاً به بررسی یکی از سخنرانی‌های این شهید بزرگوار پیرامون عملیات هفتم اکتبر می‌پردازد که در تاریخ سوم نوامبر سال ۲۰۲۳ ایراد شده است. اما در پژوهش حاضر، تمامی بیانات رسمی دبیرکل فقید حزب‌الله لبنان بعد از عملیات طوفان‌الاقصی تا زمان شهادت ایشان که پیرامون

زمینه‌ها، دلایل، خصوصیات و پیامدهای این عملیات صورت گرفته، احصاء شده و با روش تحلیل مضمون و با استفاده از نرم افزار کامپیوتری MAXQDA واکاوی و تحلیل گردیده است. فلذا تمایز و نوآوری پژوهش حاضر از این حیث قابل‌بررسی می‌باشد.

روش پژوهش

معمولاً جهت کشف الگوی‌های کیفی و کلامی، از روش تحلیل مضمون استفاده می‌شود. تحلیل مضمون روشی برای شناخت، تحلیل و گزارش‌گیری از الگوهای موجود در داده‌هاست. این رویکرد مجموعه‌ی داده‌ها را به صورت تفصیلی سازماندهی و توصیف می‌کند و حتی برغنای آن‌ها می‌افزاید اما علاوه براین، به تفسیر جنبه‌های مختلف موضوع پژوهش نیز می‌پردازد. در فرایند متن‌پژوهی، شناسایی مضمون یکی از مهم‌ترین کارها و به عبارتی قلب تحلیل مضمون است. داشتن درک درست از فنون شناسایی مضامین به سه دلیل حائز اهمیت است؛ اولاً کشف مضامین، اساس اکثر پژوهش‌های کیفی است و پژوهشگران بدون شناخت مضامین، چیزی برای تشریح، توصیف و مقایسه ندارند. ثانیاً، با تشریح چگونگی کشف مضامین، امکان ارزیابی پژوهش‌های کیفی فراهم می‌شود. ثالثاً پژوهشگران کیفی نیز برای برقراری ارتباط با سایر پژوهشگران، نیاز به یک سری اصطلاحات قابل‌فهم دارند. (شیخ‌زاده و بنی‌اسد،۱۳۹۹: ۵۲) مهم‌ترین مرحله از تحلیل داده‌های کیفی نیز مقوله‌بندی یا کدگذاری است. در این مرحله پژوهشگر باید معنادارترین بخش‌های داده‌ها را مدیریت و سازمان‌دهی کند. در مرحله‌ی کدگذاری، فشرده‌سازی داده‌ها در واحدهای قابل‌تحلیل از طریق ایجاد مقوله‌هایی از داده‌ها صورت می‌گیرد. (حریری،۱۳۹۰: ۲۴۱)

از منظر پژوهش‌های کیفی، کد را می‌توان کلمه یا عبارتی کوتاه دانست که به شکلی نمادین حاکی از ویژگی برجسته و فشرده، دربرگیرنده‌ی ذات یک چیز و یادآور بخشی از یافته‌های دیداری یا زبان‌بنیاد است. یافته‌ها ممکن است شامل متن نوشته شده‌ی سخنرانی یا مصاحبه، روزنامه‌ها و مجلات، اسناد، عکس‌ها، ویدئوها و مواردی از این قبیل باشد. در تحلیل کیفی یافته‌ها، کُد سازه‌ای است که نقش آن نمادپردازی است. این نمادها معنایی

تفسیر شده را به هر یک از یافته‌ها نسبت می‌دهند تا بدین ترتیب، به کشف الگو، مقوله‌بندی، ساخت نظریه و دیگر فرایندهای تحلیلی منتهی شوند. همانطور که عنوان، نشان‌دهنده‌ی جوهره‌ی کتاب، مقاله یا فیلم است و آن را دربر می‌گیرد، کُد هم فحوا یا جوهره‌ی اساسی داده است و آن را نمایان می‌کند. (گیویان،۱۳۹۵ :۶-۵)

از بخش‌های داده‌ای، کدهایی بیرون می‌آیند و براساس کدها مضامین سطح اول استخراج می‌گردند که به عنوان مضامین پایه نام‌گذاری می‌شوند. مضامین سطح دوم از ترکیب مضامین پایه به دست می‌آیند که به مضامین سازمان‌دهنده معروف هستند و سرانجام ترکیب مضامین سازمان‌دهنده، مضمون فراگیر را تشکیل می‌دهد. بین این سه مضامین رابطه‌ی سلسله‌مراتبی وجود دارد که با مرکزیت مضامین سازمان‌دهنده، شبکه‌هایی از مضامین ایجاد می‌شوند و آن‌ها در شبکه‌ی کانون مضامین قرار می‌گیرند.

در پژوهش حاضر، از نرم‌افزار MAXQDA نسخه‌ی۲۰۲۰ برای تحلیل مضمون بیانات شهید سیدحسن نصرالله استفاده شده است. امروزه یکی از کامل‌ترین و بهترین نرم‌افزارها برای تحلیل و سازماندهی داده‌های کیفی، نرم افزار کامپیوتری MAXQDA می‌باشد. این نرم‌افزار در طیف وسیعی از رشته‌های علمی از قبیل علوم سیاسی، جامعه‌شناسی، بازاریابی، اقتصاد و مدیریت به کار می‌رود. امکانات مرتبط با کدگذاری و مقوله‌بندی، جستجو و بازیابی داده‌ها، مدل‌سازی، واردکردن داده‌ها با فرمت‌های مختلف به درون پروژه، ایجاد واژه‌نامه، امکان یادداشت نویسی و... از مزیت‌های این نرم‌افزار به شمار می‌آید. (بهشتی، ۱۳۹۵ :۱۴)

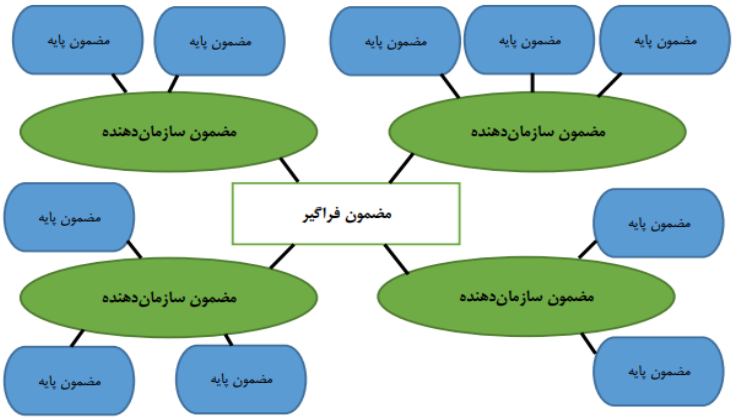

نمودار ۱: ساختار یک شبکه‌ی مضامین

یافـته‌های کلـی

با توجه به مطالعه‌ی هدفمند و عمیق بر بیانات شهید سید حسن نصرالله پیرامون عملیات طوفان‌الاقصی، سه بخش مضمون پایه (۴۴ مورد)، سازمان‌دهنده (۸ مورد) و فراگیر (یک مورد) به دست آمد. توصیف این مضامین (فراگیر، سازنده و پایه) در پژوهش حاضر و تشریح روابط بینامتنی آن‌ها به شرح زیر می‌باشد.

تصویر ۱: کدگذاری داده‌ها در نرم‌افزار MAXQDA

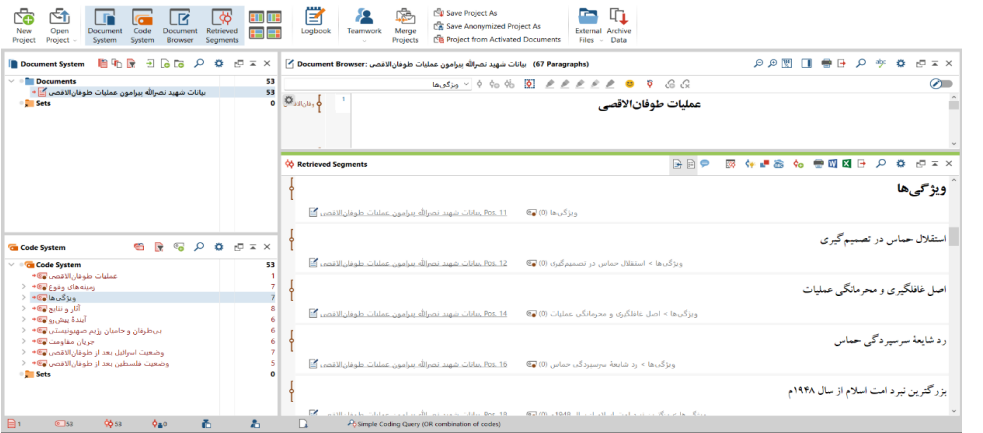

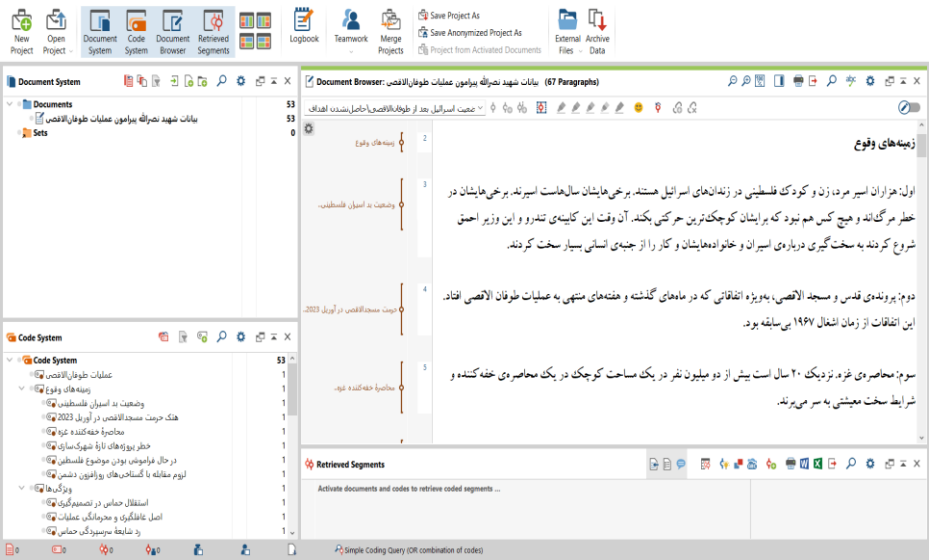

تصویر۲: مضامین سازمان‌دهنده پژوهش

بحــث و ارزیابــی مضــامــین

مضمون فراگیر؛ عملیات طوفان‌الاقصی

مضمون محوری و فراگیر تحقیق حاضر "عملیات طوفان‌الاقصی" می‌باشد. بعد از انجام این عملیات توسط جنبش حماس و وارد آمدن ضربه‌ای جبران‌ناپذیر به پیکره‌ی رژیم صهیونیستی، نبردی بزرگ و حیاتی میان دو جبهه‌ی مقاومت و استکبار در خاک فلسطین آغاز گشت. در این میان، نیاز به وجود افرادی احساس می‌شد که علاوه بر تبیین و تنویر درباره‌ی ابعاد این عملیات، نقشه‌های روانی و رسانه‌ای دشمن را خنثی نمایند. در این راستا، شهید سیدحسن نصرالله همانند همیشه و بعد از شروع نبرد سرنوشت‌ساز

طوفان‌الاقصی میان دو جبهه‌ی حق و باطل، به ایراد سخنرانی‌های متعدد و مهم سیاسی و جهادی پرداخت تا راه را برای حرکت صحیح جریان مقاومت و مبارزه علیه رژیم صهیونیستی روشن کند، و این وظیفه را تا زمان به شهادت رسیدنش به خوبی انجام داد. بیانات مهم و ارزشمند این رهبر عالم و شجاع پیرامون عملیات هفتم اکتبر و حوادث بعد از آن، در ادامه تشریح و بررسی می‌گردد.

مضامین سازنده

زمینه‌های وقوع

اولین مضمون سازمان‌دهنده،"زمینه‌های وقوع" عملیات طوفان‌الاقصی می باشد که ذیل آن *شش مضمون پایه* قرار دارد. در وهله‌ی اول هتک حرمت مسجدالاقصی در آوریل ۲۰۲۳ توسط نیروهای رژیم صهیونیستی، باعث خشم و انزجار مضاعف فلسطینی‌ها شد. این اتفاق مسبوق به سابقه بوده است و صهیونیست‌ها با این ادعا که مسجدالاقصی بر روی ویرانه‌های معبد سلیمان ساخته شده است، به دنبال تخریب و آسیب‌زدن به آن هستند. (معاونت آموزش و پژوهش تسنیم، ۱۳۹۵: ۱۷) زمینه‌ی دیگر این عملیات، وضعیت بد اسیران فلسطینی بود که به گفته‌ی شهید نصرالله برخی از آن‌ها سال‌ها در زندان‌های اسرائیل اسیر بودند. بعضی از آن‌ها حتی در خطر مرگ قرار داشتند و هیچ کس هم نبود که برایشان کوچک‌ترین اقدامی بکند. زمینه‌ی بعدی، احساس خطر از تشدید پروژه‌های شهرک‌سازی در کرانه باختری بود. اسرائیل اغلب می‌کوشد شهرک‌سازی و طرح‌های صهیونیستی را در اراضی متعلق به فلسطین مشروعیت بخشد تا فلسطینی‌ها و اعراب را در برابر توقف موقت توسعه‌طلبی منطقه‌ای و جنگ‌های اشغالگرانه وادار به تمکین نماید. این رژیم همواره دلایل و دروغ‌هایی را برای تحقق اهداف و سیاست‌های شهرک‌سازی بیان می‌کند و از هر اقدام مقاومت‌آمیز فلسطینی‌ها، بهانه‌ای برای ساخت و گسترش شهرک‌های جدید می‌تراشد. اما تجربه ثابت کرده است که شهرک‌های رژیم صهیونیستی نه تنها برای مردم اسرائیل امنیت مناسبی به ارمغان نیاورده، بلکه خطری دائمی برای ثبات و آرامش در منطقه محسوب می‌شوند. (رسولی،۱۳۹۴: ۴۲) زمینه‌ی دیگر در شکل‌گیری عملیات

طوفان‌الاقصی از نگاه شهید نصرالله، محاصره‌ی خفه‌کننده غزه بود که مردم فلسطین را به ستوه آورده وسبب چاره‌اندیشی برای رهایی از این وضعیت بغرنج شده بود. نزدیک به ۲۰ سال است که بیش از دو میلیون نفر در یک مساحت کوچک و شرایط سخت معیشتی به سر می‌بردند، بدون این‌که کسی در جهان حرکتی انجام دهد و راه علاجی پیدا کند. در این میان نیز با انعقاد پیمان ابراهیم – بیانیه‌ی مشترک رژیم صهیونستی، ایالات متحده آمریکا و امارات متحده عربی– در سال ۲۰۲۰ و توافق‌نامه‌ی صلح رژیم صهیونیستی و بحرین، مسئله‌ی احیای حقوق فلسطین و طرد موجودیت نامشروع اسرائیل به تدریج در حال رنگ‌باختن بود و موضوع گسترش پیمان ابراهیم برای رسیدن منطقه به ثبات و امنیت، به مهم‌ترین محور گفت‌وگوهای واشنگتن، تل آویو و محافل دنیای عرب تبدیل شده بود. (آقاجانی منقاری و همکاران، ۱۴۰۱: ۶۶) در مقابل، سیاست دشمن ظالمانه‌تر، زورگویانه‌تر و تحقیرکننده‌تر می‌شد. پس باید اتفاق عظیمی می‌افتاد تا این رژیم غاصب زورگو و حامیان مستکبرش به‌ویژه در واشنگتن و لندن را به لرزه در بیاورد و همه‌ی این پرونده‌های انسانی را مقابل جهان بگشاید و از طرح دوباره‌ی موضوع فلسطین اشغالی و ملت مظلوم تحت محاصره و اماکن مقدس در معرض تهدید، به عنوان اولین مسئله‌ی جهان یاد کند. با کنارهم قرارگرفتن تمام این زمینه‌ها، شرایط به گونه‌ای رقم خورد تا لزوم مقابله‌ای اساسی و غافلگیرانه در برابر دشمن احساس شود و بدین ترتیب، عملیات طوفان‌الاقصی در روز ۷ اکتبر ۲۰۲۳م توسط گروه حماس به وقوع پیوست.

ویژگی‌ها

دومین مضمون سازمان‌دهنده، "ویژگی‌ها" و خصوصیات این عملیات است که شامل *شش مضمون پایه* می‌باشد. دو ویژگی اساسی این عملیات، استقلال گروه حماس در تصمیم‌گیری و رعایت اصل غافلگیری و محرمانگی در عملیات بود. بر خلاف آن‌چه برخی دلسردکنندگان یا فتنه‌انگیزان نفوذی گمان می‌کردند، این پنهان‌کاری هرگز کسی را در محور مقاومت آزرده نکرد. چون شرط طبیعی موفقیت کار بود و هرگز تأثیری سلبی بر هیچ یک از تصمیم‌های گروه‌های دیگر در خط مقاومت نداشت. شایان ذکر است

جمهوری اسلامی ایران از زمان وقوع انقلاب اسلامی، در راستای پیشبرد اهداف فرهنگی و تمدنی خود، همیشه حامی و الهام‌بخش جنبش‌های اسلامی و استکبارستیز در منطقه بوده است. البته پشتیبانی جمهوری اسلامی از حماس، قطعاً به معنای هویت‌زدایی و وابسته‌سازی آن نیست، بلکه باهدف رشد فرهنگ مقاومت در منطقه و ایستادگی در برابر مستکبرین صورت می‌گیرد. همچنین طبق بیانات شهید نصرالله، تصمیم‌گیری درباره‌ی این عملیات بزرگ و اجرای آن نیز صد در صد فلسطینی بود. دست‌اندرکاران این عملیات آن را از همه حتی برخی گروهان‌های مقاومت غزه تا چه رسد به دیگر کشورها و جنبش‌های محور مقاومت، پنهان کرده بودند و این محرمانگی مطلق بود که موفقیت این عملیات درخشان را از طریق مؤلفه‌ی غافلگیری تضمین نمود. در تعریف این مؤلفه باید گفت که غافلگیری عاملی است که توان رزمی را به نفع طرف غافلگیرکننده بر هم می‌زند و با استفاده از این اصل می‌توان کمبود تجهیزات و نیروی انسانی در جنگ را جبران نمود. غافلگیری با شهامت و جسارت اما توأمان با عقلانیت طرح‌ریزی و اجرا می‌شود و دشمن را دچار خطای محاسباتی می‌کند. این اصل بر چهار رکن مهم از قبیل سرعت (سرعت در بسیج نیرو و ادوات، طرح‌ریزی، سازمان‌دهی، حرکت و جابه‌جایی)، تأمین (اقداماتی با هدف حفاظت از یگان در مقابل دیده‌شدن و لو رفتن، مداخله و جاسوسی)، فریب (مانند پرت کردن حواس دشمن به منطقه‌ای غیر از عملیات) و تنوع در تکنیک و تاکتیک (مانند استفاده از روش‌های جدید جنگیدن و استخدام تجهیزات غیرمنتظره) استوار می‌باشد. (فیروزی و حسینی،۱۳۹۹: ۱۸۸-۱۸۷)

ویژگی دیگر این نبرد، دارابودن افقی وسیع و سرنوشت‌ساز بودن آن است. عملیات طوفان‌الاقصی رسماً غزه را به نقطه‌ی نزاع و تقابل دو گفتمان متضاد تبدیل کرد و حیات جریان تنومند مقاومت را به سرنوشت خود گره زد. حتی می‌توان طوفان‌الاقصی را مهم‌ترین و حیاتی‌ترین نبرد امت اسلام از بدو تأسیس رژیم صهیونیستی دانست که علی‌رغم استقلال گروه حماس در انجام آن، مرهون جانفشانی‌های تاریخی و فداکاری‌های تمام محور مقاومت بود.

آثار و نتایج

مضمون سازنده‌ی سوم در شبکه‌ی مضامین، "آثار و نتایج" حاصله از عملیات طوفان‌الاقصی می‌باشد که *هفت مضمون پایه* ذیل آن قرار می‌گیرد. طبق بیانات شهید نصرالله، نبرد طوفان الاقصی موجب بروز یک زلزله‌ی امنیتی، نظامی، سیاسی و روانی در رژیم اسرائیل شد و پیامدهای استراتژیک و مهمی داشت و بر آینده‌ی این رژیم اثر گذاشت.. کابینه‌ی دشمن هر کاری بکند و هر کاری که در ماه‌های گذشته کرد، نتوانست پیامدها و آثار استراتژیک و تاریخی نبرد طوفان الاقصی را از بین ببرد. در ادامه مقامات آمریکایی از جمله رئیس جمهور، وزیران و ژنرال‌ها با شتاب آمدند تا این رژیم لرزان را بگیرند تا کمی نفسش جا بیاید، هشیاری‌اش را به دست بیاورد، بتواند دوباره روی پایش بایستد و دوباره سررشته‌ی امور را به دست بگیرد و هر پشتیبانی و حمایتی بود از او به عمل آوردند. این حادثه و این شتاب آمریکایی برای در آغوش گرفتن و حمایت اسرائیل از سوی آمریکا نشان‌دهنده‌ی سستی، ناکامی و ضعف این رژیم جعلی است. عملیات مذکور همچنین الگوی تمدنی- تاریخی اسرائیل را به چالش کشاند و نشان شکست را بر ضمیر صهیونیست‌ها حک نمود. پروژه‌ی عادی‌سازی روابط دولت‌های عربی با رژیم صهیونیستی نیز با این عملیات مختل شد و مسئله‌ی فلسطین دوباره بر سر زبان‌ها افتاد. به عبارتی باید گفت که آمریکا با مطرح‌کردن پروژه‌ی عادی‌سازی و با ایجاد نظمی نوین در خاورمیانه، به دنبال کاهش قدرت جمهوری اسلامی ایران و محور مقاومت بود و قصد داشت با سپردن وظایف خود به نیروهای نیابتی‌اش در منطقه، منافع خود را تأمین کند. (دشتی و همکاران، ۱۴۰۲: ۹۱)

همچنین عملیات طوفان‌الاقصی نقشه‌ی صهیونیست‌ها برای ایجاد یک کشور کاملاً یهودی و اخراج آوارگان فلسطینی را فاش کرد. هدف اسرائیل این بود که فلسطینی‌ها را از فلسطین اشغالی آواره کند و مردم کرانه باختری را به اردن، غزه را به مصر و مردم دهه ۱۹۸۰م را به لبنان منتقل کند، لکن عملیات طوفان‌الاقصی این هدف دیرینه اسرائیل را نیز آشکار نمود. با این حال هرگز نباید به تفسیر و روایتی که اسرائیلی‌ها از راه‌حل تأسیس دو

دولت دارند تن داد، زیرا رژیم صهیونیستی در نظر دارد اعراب یهودی را که تعداد بسیار اندکی هستند، به تمام فسلطینی‌ها تعمیم دهد. در واقع هدف حمایت اسرائیل از گزینه‌ی تأسیس دو دولت، صلح و سازش با فلسطینی‌ها نیست، بلکه تنها انگیزه‌شان اشغال حداکثری اراضی فلسطین است، به نحوی که کمترین میزان فلسطینی در آن وجود داشته باشد. (عسکری جهقی، ۱۴۰۱ :۱۴۲)

وضعیت فلسطین بعد از طوفان‌الاقصی

چهارمین مضمون سازنده، "وضعیت فلسطین بعد از طوفان‌الاقصی" می‌باشد که خود حاوی *چهار مضمون پایه* می‌باشد. به گفته‌ی شهید سیدحسن نصرالله و گواهی تاریخ، خط رشد حماس به طور کلی همیشه صعودی بوده و در مجموع بر قدرت آن افزوده شده است. از طرف دیگر، منطقه‌ی مقدس فلسطین در طول تاریخ شاهد عظمت‌ها، ذلت‌ها، ، جنگ‌ها، صلح‌ها، شکست‌ها و استواری‌ها بوده است و همه‌ی حوادث را جهت معرفی اقوام و ملل مختلف برای ما به یادگار گذاشته است. (هاشمی رفسنجانی،۱۳۴۲ :۵) از این حیث می‌توان استواری و رشادت مردم فلسطین در مقابل صهیونیست‌ها بعد از عملیات طوفان‌الاقصی را در طول تاریخ این سرزمین بی‌نظیر دانست که همین امر باعث عزت‌مندی آن‌ها در جهان امروز شده است. بنابر بیانات شهید نصرالله، امروز شهیدان، کودکان، زنان و مردم عزتمند غزه این نقاب‌های دروغین را مانند همه‌ی جنایت‌های پیش از چهره‌ی دشمن انداخته‌اند؛ نقاب‌هایی که سیاست‌ها و رسانه‌های جهانی و عربی در شکل‌دهی به آن شریک بوده‌اند تا ملت‌ها را فریب دهند و به سوی عادی‌سازی روابط یا سکوت درباره‌ی این رژیم بکشانند. نکته‌ی مهم دیگر، باورمندی و تعهد نسل جدید فلسطین به آرمان‌های این کشور است که اگر بیشتر از نسل گذشته نباشد، قطعاً کمتر نیست. خیلی‌ها بر این باورند که ملت‌ها گذشته را فراموش می‌کنند و با شرایط جدید خود را وفق می‌دهند. در حقیقت، در مراحل آغازین ایجاد اسرائیل، حامیان تأسیس این کشور بر همین باور بودند. اما برخلاف این پیش‌فرض‌ها و امیدهای واهی، و علی‌رغم اینکه فلسطینی‌ها نزدیک به یک قرن تحت فشار بوده‌اند، بررسی روندها حاکی است که

آرمان آن‌ها برای رسیدن به حقوقشان و آنچه به زور از آن‌ها غصب شده، تاکنون تغییری نکرده است. (محمدی و غفرانی،۱۳۸۸ :۱۰۰)

وضعیت اسرائیل بعد از طوفان‌الاقصی

پنجمین مورد از میان مضامین سازنده، "وضعیت اسرائیل بعد از طوفان‌الاقصی" است که *پنج مضمون پایه* را فرا می‌گیرد. بعد از حمله‌ی غافلگیرکننده‌ی حماس، رژیم صهیونیستی سه هدف را عنوان کرد و قول تحقق آن‌ها را داد؛ از جمله نابودی حماس، آزادی اسرای خود و حفاظت از شهرک‌های صهیونیستی که طبق گفته‌ی شهید نصرالله، یکی از مهم‌ترین اشتباه‌هایی که دشمن در جنگ‌های پیش مرتکب می‌شد و دولت امروز دشمن نیز در حال ارتکاب آن است، مطرح کردن اهداف بزرگی است که محقق کردن آن در توانشان نیست و به آسانی نمی‌توانند به آن برسند. نکته‌ی دیگر اینکه رژیم صهیونیستی با بحرانی‌ترین روزها از زمان تأسیس خود مواجه شده است و نتوانسته تلفات و خسارات فراوان خود را بپوشاند. درگیری‌ها و نارضایتی‌های داخلی نیز مشکل دیگر رژیم صهیونیستی است که دامنگیر آن شده است. همچنین جنایات سبعانه و گسترده‌ی رژیم صهیونیستی علیه مردم غزه که اغلب با هدف پوشاندن آثار شکست ۷ اکتبر صورت گرفت و همچنان می‌گیرد، موجب فشار افکار عمومی جهان علیه این رژیم شده و روز به روز به روند انحطاط چهره‌ی متمدنانه و مصنوعی آن در برابر جامعه‌ی بین‌المللی می‌افزاید. این در حالی است که رسانه‌های وابسته به لابی‌های صهیونیسم، در قبال موضوع سرزمین‌های اشغالی مدت‌هاست که از تاکتیک‌های هدفمندی چون انتشار اخبار جعلی، تحریف واقعیت، اهریمن‌سازی از فلسطینی‌ها و... استفاده می‌کنند. (گنجی و حسینی دانا،۱۴۰۳: ۶۶)

بی‌طرفان و حامیان رژیم صهیونیستی

ششمین مضمون سازنده موسوم به "بی‌طرفان و حامیان رژیم صهیونیستی" است که پنج *مضمون پایه* ذیل آن قرار دارد. شهید سیدحسن نصرالله با نگاهی کلان در بیانات خود، سردمدار و عامل اصلی جنگ‌افروزی در منطقه را آمریکا می‌دانستند و رژیم صهیونیستی را به عنوان یک ابزار اجرایی به حساب می‌آوردند. بنابر بیانات ایشان، حوادث این روزها

باید به ما نشان دهد که مسئولیت کامل جنگ امروز غزه و ملت آن بر عهده‌ی آمریکا است و اسرائیل تنها یک ابزار اجرایی است. آمریکا است که جلوی محکومیت اسرائیل در شورای امنیت را می‌گیرد. آمریکا است که جلوی توقف تجاوز در غزه را می‌گیرد، و آمریکا، همان‌گونه که امام خمینی (ره) فرمود، بار دیگر در حال اثبات آن است که او شیطانِ اکبر و نخستین مسئول همه‌ی جنایت‌های قرن کنونی و قرن گذشته از هیروشیما، ویتنام، عراق، افغانستان، لبنان، فلسطین و همه‌ی منطقه است و باید به خاطر جنایت‌هایش مؤاخذه شود و سزای رفتارهایش با ملت‌های منطقه را ببیند. وی همچنین نفاق و دورویی سیاست ایالات متحده در قبال طرح آتش‌بس و کاهش جنایت در غزه را فاش نمودند و تلاش جریان رسانه‌ای غرب برای نمایش رژیم صهیونیستی به عنوان الگوی متمدن منطقه را محکوم کردند. همچنین شهید نصرالله بیانیه‌ی محکومیت کشورهای عربی علیه جنایات اسرائیل را ناکافی دانسته و بر لزوم قطع روابط سیاسی و تجاری دولت‌های عربی با این رژیم تأکید کردند. از منظر ایشان مطالبه از کشورهای عربی و اسلامی در جنگ‌های پیش این بود که نفت آمریکا را قطع کنند، اما متأسفانه امروز وضعیت به نحوی است که آرزو و خواهش محور مقاومت این است که دولت‌های عربی و اسلامی نفت، مواد غذایی و صادرات به اسرائیل را قطع کنند. افزون بر این، جامعه‌ی بین‌المللی با توجه بر رویه‌ی مرسوم سال‌های اخیر، توقع دارد ساز و کارهایی چون مداخله‌ی بشردوستانه، رژیم صهیونیستی را از استمرار جنایاتش باز دارد و حقوق مردم فلسطین‌ها را تأمین نماید. اما قواعد حقوق بین‌الملل و به خصوص قوانین مربوط به حقوق بشر، همیشه در معرض این انتقاد قرار داشته‌اند که از ضمانت اجرایی کافی برخوردار نیستند. (شریفی و همکاران، ۱۳۸۱: ۱۵۸) در این رابطه شهید نصرالله گفته بود: "دل بستن به سازمان‌های بین المللی هیچ چیز جز حسرت و ضرر و ناکامی و تلخی به همراه ندارد. چون این‌ها وابسته به اراده‌ی آمریکایی‌ها هستند. آخرین طنز و توطئه‌ی این سازمان‌ها هم قطعنامه‌ی محکومیت یمن به علت حمله به کشتی‌های اسرائیلی در دفاع از غزه و قانونی دانستن حمله‌ی آمریکا و بریتانیا به رزمندگان انصارالله و نادیده گرفتن حق دو میلیون شهروند فلسطینی

بود که به واسطه‌ی کشتارها و تجاوزهای اسرائیلی شهید، زخمی، زندانی، گرسنه، تشنه و در بیابان آواره شده‌اند."

جریان مقاومت

مضمون سازنده‌ی هفتم، "جریان مقاومت" می‌باشد که شامل *پنج مضمون پایه* می‌شود. در خطابه‌های شهید نصرالله، مقاومت تنها راه معقول و مؤثر برای مقابله با ظلم و جنایات رژیم صهیونیستی مفروض پنداشته شده است. از نگاه ایشان مقاومت در فلسطین، رژیم صهیونیستی را وارد یک بحران وجودی کرد که اوج آن عملیات طوفان‌الاقصی بود و فلسطینی‌های مقاوم می‌خواهند که این عملیات، فرصتی برای احیای آرمان فلسطین و یادآوری حقوق به فراموشی سپرده‌شده‌ی آن‌ها باشد. در دین مبارک اسلام با تأکید بر ماهیت صلح‌طلبی و پرهیز از ایذاء غیر، به همه‌ی انسان‌ها پیام ظلم‌ستیزی ارسال شده و در آیات متعدد قرآن به مقاومت در برابر ستمگران امر شده است. از نگاه اسلام انفعال در مقابل ظلم، ظالم را گستاخ‌تر کرده و در این مسیر هر قدم به عقب، گامی در مسیر ازدیاد ظلم ظالم محسوب می‌شود. (فرمی باف و همکاران ۱۳۹۹: ۱۷۰) در گفتمان جریان مقاومت نیز، مفاهیم جهاد، ایثار و شهادت جزئی جدایی‌ناپذیر از فرهنگ مقاومت دانسته شده که ملت‌ها را قادر می‌سازد تا از مال و ناموس و سرزمین خود در برابر اشغال و غارتگری محافظت کنند. ایثار و شهادت و پیوند این دو با یکدیگر، در مسیر عبور از خویش برای غیر خود و ایجاد فرصتی برای شکوفایی فردی و جمعی در طول رضای الهی، پیامد یک خودآگاهی و هدفمندی معطوف به رشد است که قرآن کریم و روایات نیز بر اهمیت این فرهنگ متعالی تأکید دارند. از این رو تکوین فرهنگ ایثار و شهادت در جامعه‌ی حاضر با توجه به تهدیدات متوالی استکبار جهانی برای محافظت از کیان اسلام و جبهه‌ی مقاومت امری ضروری و عقلانی به حساب می‌آید. (رنجبر و همکاران، ۱۳۹۹: ۶۲) در ادامه این شهید ارجمند، طوفان‌الاقصی را دارای چشم‌اندازی وسیع و با افق تاریخی ممتاز برای جبهه‌ی مقاومت و تمام امت اسلام دانسته و پشتیبانی جریان مقاومت از مظلومان و دردمندان فلسطین را تا زمان تحقق پیروزی آن، تضمین نموده است.

آینده پیش رو

"آینده پیش رو" هشتمین مضمون سازنده در شبکه‌ی مضامین می‌باشد که *پنج مضمون پایه* ذیل آن قرار گرفته است. در بیانات دبیرکل فقید حزب‌الله، هرگونه مذاکره با دشمن تا قبل از توقف جنگ در غزه و اتمام جنایات رژیم صهیونیستی، منتفی دانسته شده است. ایشان با تکیه بر دوراندیشی و ژرف‌نگری خود و با فرض شکست محتمل حماس و گروه‌های فلسطینی در این نبرد، طرح اسرائیل پس از طوفان‌الاقصی را شامل اخراج و کوچ اجباری فلسطینی‌ها به کشورهای همسایه به ویژه اردن عنوان کردند. سیاست اخراج و تبعید شهروندان فلسطینی به کشورهای دیگر، در گذشته نیز سابقه داشته است و رژیم اشغالگر صهیونیستی با استناد به مصوبات شماره ۱۰۸ و ۱۱۲ سازمان ملل متحد به ویژه قطعنامه‌های مربوط به نظام قیمومیت بریتانیا که در سال ۱۹۴۵م تصویب شد، این کار را انجام می‌داده است. (ممدوحی، ۱۳۷۴: ۴۳)

شهید نصرالله در بخشی دیگر از سخنان خود نسبت به آینده‌ی پیش رو، تمام نقشه‌ها و طرح‌ها برای عدم تشکیل دولت مستقل فلسطین در آینده را مردود دانستند و مسیر کلی جریان مقاومت را به سوی پیروزی و مسیر دشمن را به سوی افول و نابودی بیان کردند. گفتنی است تحولات منطقه‌ای که تا پیش از عملیات طوفان‌الاقصی با محوریت آمریکا به طرف نظم شبکه‌ای و با تقدم مسائل ژئواکونومیک در قالب پروژه‌های توسعه‌ای و کریدورها جلو می‌رفت و نقشه‌ی رژیم اسرائیل که با دنبال‌کردن روند عادی‌سازی در پی ایجاد نقش کلیدی در معماری منطقه‌ی غرب آسیا بود، با عملیات حماس در هفتم اکتبر فرو ریخت و مباحث سخت امنیتی و نظامی دوباره اهمیت در مناسبات داخلی و خارجی این رژیم اهمیت پیدا کرد. (مقومی، ۱۴۰۳: ۲۵) در همین رابطه، "جاناتان کانریکس" سخنگوی سابق ارتش اسرائیل گفته بود: " این عملیات قابل قیاس با پرل هاربر است و پس از آن همه چیز در اسرائیل تغییر خواهد کرد."

شبکه مضامین پژوهش

شبکه‌ی مضامین ارتباطی بیانات شهید سید حسن نصرالله پیرامون عملیات طوفان‌الاقصی، به شکل زیر می‌باشد؛

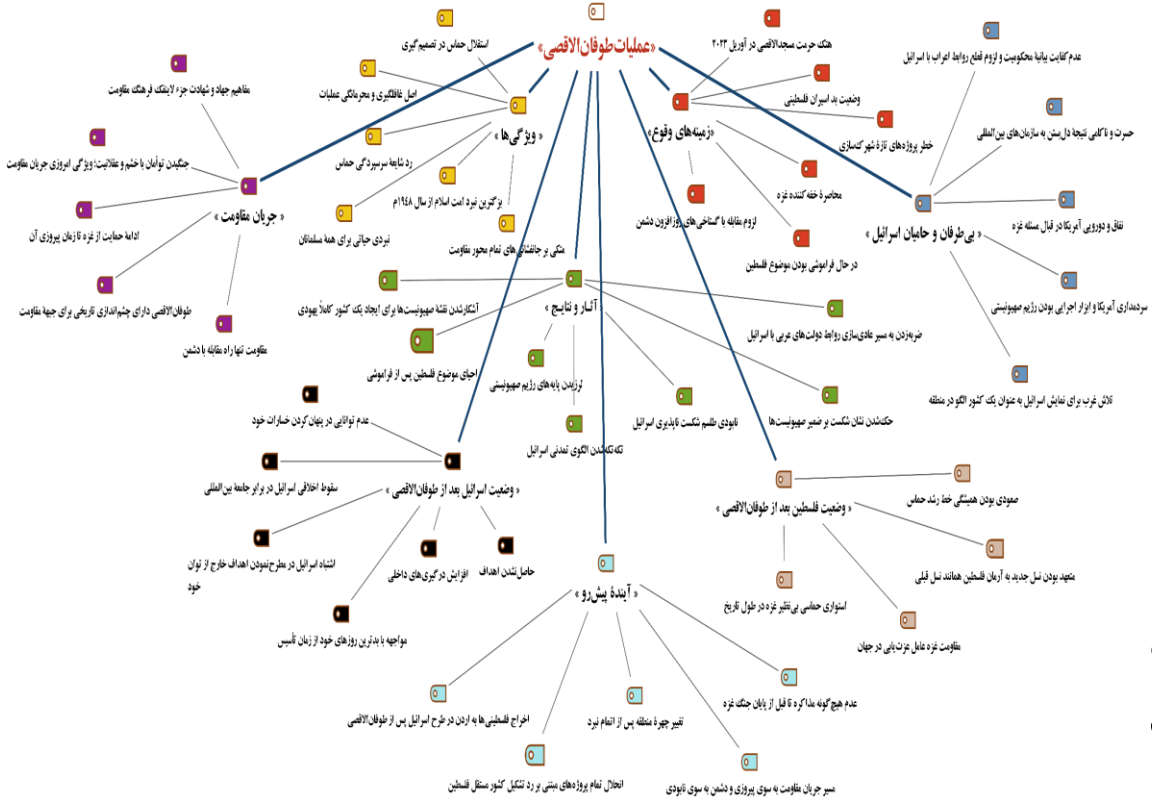

نتیجه‌گیری

بیانات شهید سید حسن نصرالله پیرامون عملیات طوفان‌الاقصی، بی‌شک از اهمیت بالایی جهت شناخت و درک ابعاد این پدیده برخوردار است. از آنجایی‌که وی شخصیت محوری و برجسته‌ای در جبهه‌ی مقاومت محسوب می‌شد و عمر خود را فدای رشد و بالندگی آن نمود، اختصاص فرصتی ویژه برای تحلیل و تجزیه‌ی بیانات او و کشف روابط بینامضامینی موجود در آن، ضروری و مهم می‌نمود. لذا پژوهش حاضر، با بهره‌گیری از نرم‌افزار MAXQDA درصدد کشف و تبیین مضامین این بیانات برآمد. نتایج تحقیق حاضر به شرح زیر می‌باشد؛

۱. از دیدگاه شهید نصرالله، عملیات طوفان‌الاقصی دارای زمینه‌هایی بود که در کنارهم قرار گرفتن آن‌ها فرایند تکوین و وقوع این عملیات را رقم زد. این زمینه‌ها شامل اهانت صهیونیست‌ها به مسجدالاقصی، وضعیت بغرنج اسیران فلسطینی، تشدید پروژه‌های شهرک‌سازی در کرانه‌ی باختری، تنگ‌ترشدن محاصره‌ی غزه و در حال فراموشی‌بودن مسئله فلسطین بود که انباشت این اتفاقات، گروه حماس را به انجام یک اقدام متقابل علیه رژیم صهیونیستی واداشت.

۲. برای عملیات طوفان‌الاقصی ویژگی‌ها و خصوصیاتی از جمله استقلال حماس در تصمیم‌گیری، بطلان شایعه‌ی سرسپردگی این گروه، رعایت اصل محرمانگی و غافلگیری در عملیات، حیاتی و سرنوشت‌ساز بودن این حمله، بزرگترین نبرد امت اسلام از زمان تأسیس رژیم و متکی‌بودن بر رشادت‌ها و جانفشانی‌های تاریخی تمام محور مقاومت مترتب می‌باشد که هر کدام از این موارد، فی‌نفسه موجب فزونی ارزش این عملیات گردید.

۳. پدیده‌ی طوفان‌الاقصی مانند هر پدیده‌ای یک‌سری آثار و پیامدها داشت که با بررسی آن‌ها می‌توان میزان موفقیت یا عدم‌موفقیت آن را سنجید. به صورت اجمالی قابل ذکر است که این عملیات، مسیرعادی‌سازی روابط برخی دولت‌های عربی با اسرائیل را مختل

نمود، پایه‌های رژیم صهیونیستی را لرزاند، الگوی تمدنی آن را زیر پا گذاشت، نشان ناکامی را بر پیشانی رژیم ثبت نمود و نقشه‌ی صهیونیست‌ها را برای ایجاد یک کشور کاملاً یهودی برملا کرد.

۴. نبرد هفتم اکتبر، موجب تحول در وضعیت هر دو طرف درگیر جنگ یعنی فلسطین و رژیم صهیونیستی گردید که به مهم‌ترین آن‌ها اشاره می‌شود. این جنگ، صعودی بودن خط رشد کلی گروه حماس را نشان داد، بر مقاومتِ بی‌همتا و تاریخی مردم غزه صحه گذاشت و متعهدبودن نسل جدید فلسطین به آرمان‌های کشورشان را مورد تأکید قرار داد. همچنین این نبرد، اسرائیل را با بدترین روزهای خود از زمان تأسیس مواجه نمود، خسارات سنگین و غیرقابل انکاری به آن وارد کرد و باعث سقوط وجهه‌ی این رژیم در مجامع بین‌المللی و افکارعمومی دنیا شد.

۵. بعد از عملیات طوفان‌الاقصی مشخص شد که رأس شرارت و عامل اصلی جنگ‌افروزی در فلسطین، کما فی‌السابق ایالات متحده آمریکا است که علی‌رغم ادعاهایی مبنی بر تلاش برای آتش‌بس و توقف کشتار در غزه، بیشترین حمایت را از رژیم صهیونیستی کرد. همچنین جنایات سبعانه‌ی اسرائیل نسبت به مردم غزه و زیر پا نهادن تمام اصول حقوق بشری ثابت کرد که دل‌بستن به کارآمدی نهادها و سازمان‌های بین‌المللی چیزی جز ناکامی و حسرت در پی ندارد. نکته‌ی دیگر این جنگ، تلاش رسانه‌های غربی برای وارونه نشان‌دادن حقیقت و معرفی رژیم صهیونیستی به عنوان الگوی منطقه بود که چندان موفق واقع نشد.

۶. نبرد طوفان‌الاقصی، دارای چشم‌اندازی تاریخی برای جبهه‌ی مقاومت و تمام ملل آزادیخواه جهان است که تبعات مهمی را به دنبال دارد. شایان توجه است که بررسی روندهای تاریخی جنگ در منطقه ثابت کرده است که مقاومت تنها و مؤثرترین راه مقابله با اقدامات جنایت‌آمیز دشمنان است که با دو مفهوم جهاد و شهادت پیوند معنایی دارد.

همچنین جریان مقاومت در حال حاضر توأمان با دو عنصر خشم و عقلانیت می‌جنگد و تجارب ارزنده‌ای را به دست آورده است که بر سیر حرکت آن در آینده تأثیر می‌گذارد.

۷. تمام طرح و نقشه‌ی دولت‌های استکباری مبنی بر عدم تشکیل کشور مستقل فسلطین، به واسطه‌ی عملیات طوفان‌الاقصی و رشادت رزمندگان فلسطینی از بین رفت و مسیر کلی جریان مقاومت به سوی موفقیت و مسیر دشمنان آن به سوی افول تدریجی گره خورد. همچنین این نبرد، دارای ظرفیت ایجاد تغییر در مختصات کنونی منطقه است که سرانجام آن، می‌تواند منجر به حاکمیت نظم جدیدی در منطقه بشود.

منابع و ماخذ:

- پایگاه اینترنتی المَنار almanar.com.lb

- پایگاه مجازی فارسی‌زبان مقاومت اسلامی لبنان moqawama.ir

- آقاجانی منقاری، پ و همکاران. (۱۴۰۲) "*پیمان ابراهیم، کنش فعال ایران در غرب آسیا و مداخله فرامنطقه‌ای ایالات متحده*"، *علوم سیاسی*، دوره ۲۵، ش ۹۹، ۹۰-۶۵.

- بهشتی، سید صمد. (۱۳۹۵) *تحلیل داده‌های کیفی با نرم‌افزار MAXQDA* ، تهران: انتشارات روش‌شناسان.

- چامسکی، ن؛ پایه، ا. (۱۴۰۱) *درباره‌ی فلسطین* (ترجمه محسن عسکری جهقی) تهران: نشر ثالث.

- دشتی، ف و همکاران. (۱۴۰۲) "*بررسی روند عادی سازی روابط اعراب و اسرائیل ۲۰۱۱ -۲۰۲۰*"، *مطالعات سیاسی بین‌النهرین*، دوره ۲، ش ۱، ۱۰۳-۷۹.

- رکابیان، ر و همکاران. (۱۴۰۳)، " *طوفان الاقصی و تاثیر آن بر بحران امنیتی و سیاسی اسرائیل*"، بحران‌پژوهی جهان اسلام، دوره ۳۲، ش۱، ۱۳۹-۱۱۷.

- رنجبر، ف و همکاران. (۱۳۹۹) "*مفهوم‌شناسی فرهنگ ایثار و شهادت*"، *بهداری رزمی دفاع مقدس و مقاومت*"، دوره۳، ش ۲، ۶۲-۵۷.

- سالدنا، جانی. (۱۳۹۵) *راهنمای کدگذاری برای پژوهشگران کیفی* (ترجمه عبدالله گیویان) تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

- شیخ‌زاده، م؛ بنی‌اسد، ر. (۱۳۹۹) *تحلیل مضمون: مفاهیم، رویکردها و کاربردها*، تهران: نشر لوگوس.

- شریفی، ط؛ محمد رفیعی،ک. (۱۳۸۱) "*بررسی عملکرد اسرائیل از منظر معیارهای حقوق بشر بین‌المللی*"، *مطالعات خاورمیانه*، دوره۹، شماره ۳، ۱۶۲-۱۳۵.

- غازی، حسین (۱۳۹۴) *سیاست شهرک‌سازی اسرائیل* (ترجمه حجت رسولی) تهران: نشر علم.

.